

EEN LETTER MET EEN BOODSCHAP

In het begin... Genesis 1,1

In het begin - met die woorden begint de Bijbel. Maar u weet misschien dat de Bijbel oorspronkelijk in een andere taal werd geschreven: het Hebreeuws. En daarin zien die eerste woorden er heel anders uit.

בראשית

Heel andere letters dan wij op school hebben geleerd. Er staat: Bereshiet – In het begin. Vreemde taal. Maar er is nog iets vreemds aan de hand.

←
בראשית

Wij lezen van links naar rechts, maar in het Hebreeuws is dat andersom: van rechts naar links. De eerste letter van de Bijbel staat dus niet links, maar rechts.

ב

Hier heb je hem: de Hebreeuwse letter b - de allereerste letter van de Bijbel, het begin van Gods woord-wereld met honderdduizenden letters, woorden en zinnen. Rabbijnen, die altijd in de weer waren met de taal en de woorden van de Bijbel, vroegen zich af of het een speciale bedoeling had dat de Bijbel met deze letter begon. Dat moest wel, dachten ze, want ze geloofden dat God elke letter op de juiste plek plaatste. Achter die eerste letter b van de Bijbel moest dus wel een bijzondere betekenis schuilgaan. Waarom is die letter bijvoorbeeld aan drie kanten dicht en naar één kant open?

ב
↑

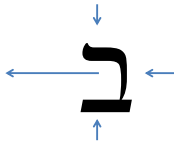
De rabbijnen bedachten de volgende oplossing: Het onderste horizontale streepje betekent: God gaf ons de aarde om ons grond onder de voeten te geven.

Het bovenste horizontale streepje betekent: God schiep de hemel en de wolken en de zon om ons een dak boven ons hoofd te geven.

Het achterste streepje betekent: God beloofde zelf bij ons te zijn en gaf ons zo een steun in de rug (we lezen immers van rechts naar links). Aan drie kanten zijn we dus gedekt. Maar wat wil die opening aan de linkerkant nu zeggen?

Die opening wil zeggen: 'Je hebt een open toekomst, je mag er zelf in vertrouwen wat van gaan maken.' Dus: God geeft je grond onder de voeten, een dak boven je hoofd, steun in de rug en een open toekomst.

Een open toekomst – wel, dat klinkt mooi. Maar is dat niet tegelijk een probleem? Ik bedoel dit: onderzoek wijst uit dat een groot deel van de Nederlandse bevolking zich zorgen maakt over de toekomst. Ze zijn tevreden met de meeste dingen. Maar er is één uitzondering: de toekomst – daarover maken veel mensen zich zorgen. De toekomst lokt niet, maar boezemt vrees in. Let wel, die uitkomst dateert nog uit de periode vóór de kredietcrisis! Toen al was er grote onzekerheid. Dat lijkt alleen maar erger geworden. De toekomst is kennelijk onheilspellend. Er hangt dreiging in de lucht. We zijn bang voor massaontslag. Er dreigt een pandemie. Sommige mensen vrezen een islamisering waardoor ze vluchten in de armen van de PVV. Maar anderen op hun beurt vinden de groeiende aanhang van deze partij weer gevaarlijk. De rampen lijken dus steeds dichterbij te komen. Hoezo een open toekomst? We houden ons hart vast!

In de kerken lijkt de stemming niet anders. De statistieken houden ons in hun greep. Neerdalende lijnen trekken wij in gedachten al door en zien dan tot onze schrik het nulpunt opdoemen. Ook in evangelische kringen dringt nu het besef door dat de groei er grotendeels uit is en dat die bovendien bedrieglijk was, want per saldo waren de kerken en groepen samen al langere tijd aan de verliezende hand. Crisisberaad alom dus.

Hoezo een open toekomst? Als we konden gingen we liever terug naar vroeger toen de kerken nog vol zaten.

Wat zijn nu de diepere oorzaken van die gevoelens van onveiligheid? Och, daar zullen wel veel verschillende oorzaken voor aan te wijzen zijn. Maar de belangrijkste is misschien toch deze: de boodschap van de letter b is in het vergeetboek geraakt.

ב

Een dak boven ons hoofd? We zijn in noodtempo bezig om de lucht te vervuilen waardoor er gaten vallen in de beschermende schil om de aarde! Grond onder de voeten? We hebben ons de grond toegeëigend en gedaan alsof die van ons was! Als *mensen*, waardoor dieren en planten steeds minder ruimte krijgen, en als *nationaliteiten en volken* waardoor vreemdelingenhaat en oorlog maar blijven voortwoeden. En steun in de rug? Ja, op onze tijd en op onze manier. Alleen dus als wij het nodig hebben en dan wel het liefst op onze maat. Ook wij moeten belijden dat het zo ook vaak gaat met ons. Echte toewijding aan de zaak van God lijkt te verdampen. Wij zijn in hoog tempo bezig van God een soort oproepkracht te maken: we schakelen Hem in als wij het nodig vinden. Stuk voor stuk worden de zijden van de Hebreeuwse letter afgebroken. Vind je het dan gek dat velen het gevoel hebben dat zij staan in een leegte? Want dat is het hedendaagse levensgevoel: wij leven in een leegte zonder aanknopingspunten. We lijken niet meer echt te weten welke kant het op moet. Je houdt je hart vast over hoe die leegte zich plotseling zou kunnen vullen. Je houdt je hart vast – ja, dus ook al daar voor.

Wat wordt in zo'n wereld van ons als gelovigen gevraagd? Ik dacht dit: we moeten weer leren bij het begin te beginnen. En het begin is voor gelovigen: opnieuw de Bijbel leren spellen. Er wordt in kerkelijk Nederland heel wat afgediscussieerd over hoe je de Bijbel moet lezen: letterlijk of als beeldspraak. Heel belangrijk allemaal, en ik doe er graag aan mee! Maar laten we eerste weer eens beginnen met de Bijbel te *lezen*. Dat klinkt idioot, want dat zal toch wel gebeuren als je al die discussies in aanmerking neemt? Maar dat is maar de vraag. Voor velen is de Bijbel een soort museum: een eerbiedwaardig gebouw, maar om de een of andere reden stappen ze nooit eens binnen. Anderen doen alsof zij er zelf suppoost zijn en feilloos weten wat er overal staat uitgestald, maar in werkelijkheid kennen zij in dat kolossale maar één of twee of hoogstens drie zaaltjes dat ze vervolgens nauwgezet bewaken. Maar Bijbellezen is:

gaan van zaal tot zaal, en niet alleen de zaaltjes die je al kent. En dan: aandachtig kijken, en bij sommige dingen wat langer stilstaan, juist omdat je ze niet kent. Of dingen opnieuw bekijken, want ook aan ogenschijnlijk bekende dingen is steeds iets nieuws te zien. Oog hebben voor detail. Je mag de tijd nemen, want het heeft toch geen zin alle zalen door te hollen: een mensenleven is te kort om ooit heel de Bijbel feilloos te leren kennen. Je mag er je tijd nemen. En telkens na zo'n bezoek ga je weer naar buiten, het gewone leven weer in, dat er nu anders uitziet dan toen je erin ging, gewoon: omdat de Bijbel je anders leert kijken, anders leert luisteren.

De letters van de Bijbel leren spellen – daar gaat het om. En je bij alles afvragen: wat heeft God mij door deze woorden te zeggen? Is zo'n vraag niet te dogmatisch, of te evangelisch? Nou en?! Als wij de vraag wat God ons door bepaalde woorden of verhalen wil zeggen -, als we die vraag niet mogen stellen, dan kunnen wij de boel wel opdoeken. Want alle activiteiten in een kerk, al het zoeken naar saamhorigheid, alle christelijke actie buiten de kerk of al het spiritueel zoeken – dat alles zal op niets uitlopen, wanneer wij niet eerste en vooral beginnen bij de vraag: wat heeft God ons te zeggen? Wij zijn teveel bezig geweest met de vraag: wat hebben wij over God te zeggen? Reuze interessant, maar lood om oud ijzer als we niet steeds opnieuw beginnen met luisteren naar God.

Wie door de zalen van de Schrift begint te wandelen, loopt meteen al tegen de eerste letter aan. Een letter met een boodschap! De boodschap dat wij leven in een *geschonken* bestaan! Die letter wil ons eerbied bijbrengen. Eerbied voor het leven. En verwondering over al wat is. *Al* – dat klinkt groot. Maar begin maar eens te kijken naar een plant in je tuin. Gewoon kijken. Laat je raken door het wonder van die plant. Luister naar het ruisen van de bomen. Kijk naar het spel van de wolken. En zeg dan hardop tegen God: 'Van u is de wereld.' Moeilijker is geloven in God de Schepper niet. Maar je moet het wel *doen*. Wie het doet, gaat de wereld anders zien: als een dak boven je hoofd, grond onder de voeten en een steun in de rug. En vroeg of laat hoor je met je innerlijk oor Gods stem. Een Stem die je roept. De toekomst in. Want God ziet nog steeds veel in zijn wereld. Nu wij nog.

VOORBEREIDING

Welkomstwoord

We zingen:

Ie-de-re dag ver-lang ik naar U, o God,
ik hun-ker naar U met heel mijn ziel.
Ie-de-re dag ver-lang ik naar U, o God,
ik hun-ker naar U met heel mijn ziel.

we gaan staan

Stilte voor persoonlijke voorbereiding

Bemoediging en groet

- v.: onze hulp is in de naam van de Heer
g.: **die hemel en aarde gemaakt heeft**
v.: die trouw blijft tot in eeuwigheid
g.: **en niet laat varen het werk van zijn handen**
v.: de Heer zij met u
g.: **ook met u zij de Heer**

Aanvangslied: **Psalm 19: 1,2**

we gaan zitten

Over de dienst

Zingen: **Tussentijds 21**

In het begin lag de aarde verloren,
in het begin in de duisternis;
God sprak zijn woord en het licht werd geboren,
't licht dat vandaag onze dag nog is.

In het begin zijn de wolken en luchten,
in het begin is de hemel ontstaan.
God sprak zijn woord en de wateren vluchtten
zo bracht Hij scheiding en ruimte aan.

In het begin riep God mensen tot leven,
in het begin was het woord in hun mond.
Wat was het goed om op aarde te leven,
wat was God blij dat de wereld bestond.

Gebed om ontferming

... zo bidden en zingen wij:

Ky-ri-e e - lei-son, Ky-ri-e e - lei-son,
Ky - ri - e e le - i - son.

Glorialied: **Gezang 86: 1,2,3**

Rond het woord

Gebed van de zondag

Als de kinderen naar de nevendienst gaan:
(melodie gezang 28)

Wij steken de kaarsen aan
en gaan met de lampen hier vandaan.
Wij horen in eigen taal
verhalen van God en de mensen.
We zingen verwonderd een lied
dat God ons zijn vriendschap biedt.

Lezing: Genesis 1, 1-10

De schepping van hemel en aarde

1 In het begin schiep God de hemel en de aarde.

2 De aarde was nog woest en doods, en duisternis lag over de oervloed, maar Gods geest zweefde over het water. 3 God zei: 'Er moet licht komen,' en er was licht. 4 God zag dat het licht goed was, en hij scheidde het licht van de duisternis; 5 het licht noemde hij dag, de duisternis noemde hij nacht. Het werd avond en het werd morgen. De eerste dag. 6 God zei: 'Er moet midden in het water een gewelf komen dat de watermassa's van elkaar scheidt.' 7 En zo gebeurde het. God maakte het gewelf en scheidde het water onder het gewelf van het water erboven. 8 Hij noemde het gewelf hemel. Het werd avond en het werd morgen. De tweede dag. 9 God zei: 'Het water onder de hemel moet naar één plaats stromen, zodat er droog land verschijnt.' En zo gebeurde het. 10 Het droge noemde hij aarde, het samengestroomde water noemde hij zee. En God zag dat het goed was.

Zingen: **Gezang 1**

Uitleg en verkondiging: **Een letter met een boodschap**

Meditatief orgelspel

Zingen: **Tussentijds 56: 1-4**

Heel de schepping, prijs de Heer!
Al zijn werken, geeft Hem eer!
En gij, engelen in koor,
zingt uw gloria ons voor!

Zegen Hem, gij zon en maan,
sterren in uw vaste baan,
laat uw licht in volle schijn
voor de Heer een loflied zijn.

Alle wind en alle weer,
alles wat er gaat tekeer,
Angstaanjagend in uw kracht,
wees de weerklank van Gods macht.

Licht en donker, dag en nacht,
streng winter, zomer zacht,
ieder op zijn eigen tijd,
zingt een lied de Heer gewijd.

GEBEDEN EN GAVEN

Gebeden

v.:zo bidden en zingen wij:

Houd mij in le-ven, wees Gij mijn red-ding,
steeds weer zoe-ken mijn o-gen naar U.

Stil gebed – Onze Vader

Inzameling van de gaven

Slotlied: **Gezang 480: 1,2,4**

Zegen

A - men